

THE PARSEE VOICE

Vol. I. 25 & 26

1 - 15 August & 16 - 31 August 2004

For Private Circulation

BPP TRUSTEES BETRAY THE TRUST PLACED IN THEM!

A Hassle-Free Y.Z. 1374
To All Our Readers &
Well Wishers!

**CHAIRMAN MINOO SHROFF &
FED. SECRETARY KEKI GANDHI
SEAL THE FATE OF THE PARSEES!**

"Promises are like pie-crusts, meant to be broken". The latest person to endorse that quote is none other than our BPP Chairman, himself, who, after assuring and re-assuring the community that if those in the U.S. of A. and England insist on going ahead with their idea of a "World Body, comprising only "Zoroastrians", and if Parsee Zoroastrians alone do not constitute the World Body, BPP will refuse to join, has himself perpetrated a somersault!

Mr. Shroff, alongwith the person who is "ashamed to be a Zoroastrian", Keki Gandhi, the Hon. Secretary of the Federation, went to England early July 2004 (no, not to see the Queen), to veritably drive the last nail in the coffin of the Parsee Zoroastrians of India, who have thrived and flourished as a community, with its own unique identity!

Before coming to some of the details of that so-called "World Body" of "Zoroastrians", let's quickly glance at what Mr. Minoo Shroff has told different people at different times about the "World Body" in the last year-and-a-half, that is, ever since he became the Chairman of the BPP, and, therefore, the ex-officio President of the Federation of Parsi Zoroastrian Anjumans of India (FPZAI).

A couple of months before his re-election as a BPP trustee for the 3rd term, he gave an interview to *Parsiana*, which was published in its April 2003 issue, wherein the interviewer, Arnavaz S. Mama

wrote: "Shroff is optimistic on the outcome of negotiations on the formation of a World Body of Zoroastrians. It is a breakthrough that we can work with the World Zoroastrian Organisation. **There is a possibility of reaching agreement in the current year!**"

The public meeting resolution of 21-11-2003

In the public awareness meeting, called by **The Parsee Voice** on the 21st November, 2003, the resolution that was unanimously passed by about 700 community members, made it very clear to the Bombay Parsi Punchayet and its Chairman, *inter alia*, that, "in no circumstances should the over-1200 years-old Anjuman of Parsees of India be equated and put on par with the foreign persons/pseudo-Zoroastrians who claim to profess the Zoroastrian religion, as our migration from Iran to India was an intentional, planned one and was for the avowed purpose of preserving our religion and race and our spiritual and religious institutions.

"Further that with a view to maintaining this separate identity and for preserving our religion as practised and handed down to us by our ancestors, the community thoroughly disapproves of **FPZAI** and/or BPP joining or associating with any World Body of Zoroastrians existing as on date or proposed to be set up".

The "Informal" Meeting of January 2004

Early January, 2004, the BPP met some of the office-bearers of the Federation of Zoroastrian Associations of North America (FEZANA) and Zoroastrian Trust Funds of Europe (ZTFE), who had come down to attend the World Youth Congress in Pune, in December, 2003. They discussed details regarding the formation of the World Body. (Of course, in all this, WZO was represented by D.K. Tamboly and B.H. Antia, who, as usual, pretended that they attended the meeting as BPP Trustees!)

It is in this meeting, held on the 6th January, that, as the Report prepared by the BPP put it, "The prime objective of members present was for the safeguard of interest and maintaining identity of the Parsi/Irani Zoroastrians in India". **This identity was proposed to be included for the office bearers of International Zoroastrian Organisation (IZO), World Zoroastrian Organisation of Federations (WZOF) and World Zoroastrian Organisation of Individuals (WZOI) as representatives at the International Forum level of the World Body subject to its acceptance by the various Federations and WZO".**

At this meeting, it was decided to invite Dasturji JamaspAsa and what the Report called, "key community individuals" to another meeting.

The Report goes on to state: "They (the four invitees, led by Dastur JamaspAsa) **urged the leaders to take account of the largest Zoroastrian population in India with the age-old, established religious institutions to protect the Parsi Irani ethos and characteristics, in all deliberations, for the proposed World Body...They were firm that all efforts should be made to avoid any dilution of the present Parsi rituals, customs, traditions and practices, and to maintain the sanctity of the present religious establishment in India, as practised over the past few decades". (Emphasis ours).**

The above is what the BPP's own "Report", sent to the four Mumbai participants, one of whom was this Editor who was present in his personal capacity, clearly states. It was generally agreed that this meeting of the 8th January, would not be reported

anywhere. Yet, in just ten days, Bombay Samachar's "Parsi Tari Arsi" reported the goings-on at that meeting, including the names of the four participants from Mumbai!

Whenever Mr. Minoo Shroff, the Chairman of the BPP, met us individually in the lobby of the hotel or in the lunch room, his theme song was, "We will tell them (FEZANA, WZO, etc.), only for Parsee-Zarthoshtis will there be a World Body. Otherwise, we will inform them we do not wish to join"!

Yet, the 'Report', forwarded by Mr. Shroff to us a month later, went on to say that, "the present fruitful (?) dialogue would continue at a meeting in London in July 2004....."!!

Cooking the Community's Goose in London

London's summer in the first week of July, they say, does turn the heads of most Indians who land there. And so it was with the BPP Chairman, who in the company of Keki - "I'm-ashamed-to-be-a-Zoroastrian" - Gandhi, the Hon. Secy. of the FPZAI met with heads of FEZANA, WZO (D.K. Tamboly), and ZTFE, most of whom suffer from Parsee-phobia, although, ironically all of them are erstwhile PARSEES from India!!

The long and short of the meetings held on the 2nd and 3rd July, 2004 in London is given in a report filed by none other than Firdosh Mehta, a Parsee, who doesn't want to call himself so now, and who happens to be the present President of FEZANA! Mehta begins his covering letter by saying, "Attached please find the reports of the activities in London, U.K. during discussions on 2nd and 3rd July 2004 in continuation of the effort to constitute ONE WORLD BODY of the Zarathusti community". (Ever heard of any community in the world by that name?)

The FEZANA Report starts by saying that the two days of July could be "epic days in the history of the Zarathushtis worldwide, as the days when four major Zoroastrian organisations, the FPZAI (including BPP) [notice that both these organisations have the operative word 'Parsi' in them!], the ZTFE, the WZO and FEZANA, all came to the table for the first time to contribute to the formation of ONE World Body.

An organisation which would be the FACE of the established Zarathushti communities in most of the countries of the world. With further expectations that other areas of recognised Zoroastrian populations(?) would join soon after the acceptance of the revised drafts of the Constitutions..."

Urgent Posers For Minoo Shroff

Actually, for our readers, there is no need to go into the details of the Report at this stage. A fair representation of the community has given **The Parsee Voice** full authority to act on its behalf against the formation of any such "World Body".

To begin with, we shall ask the Chairman of the BPP, who has been elected the President of that umbrella body, the International Zoroastrian Organisation, to answer the following questions, as he is the highest authority of an organisation, which, till now the Parsees have called their "apex body":

(1) Why, after many assurances, have you let the Parsee community down so badly, the community, which you and your forefathers are part and parcel of?

(2) Has a simple but pertinent fact never occurred to you, Mr. Shroff, that the Parsee/Irani Zoroastrians of India are the only true followers of our Holy Prophet – those who came from Iran in a per-planned manner more than 1200 years ago, and the others, a few centuries later, to preserve their religion and protect their race and lineage?

(3) How can you, in your wildest imagination, compare the unique diaspora of our worthy ancestors, with the latter-day so-called "diaspora" of a handful of our own people, who have settled in the West?

(4) **Don't you realise that while our ancestors came to India to preserve and protect our two most priceless possessions mentioned above, most Parsee families who have left India to settle abroad in the last thirty years, have gone to the materialistic West for their own selfish ends – to earn more money and have a "better" standard of living?**

(5) Don't you realise, Mr. Shroff, that Parsees and Iranis, who have so gone to the West cannot survive in totally alien environment and culture, unless they

are prepared to merge and intermarry with the local population?

(6) **WHO then, are these small, self-centred groups, Mr. Shroff, who have foreign spouses or whose children invariably marry outsiders, who decide, according to their whims and fancies that there should be a World Body of Zoroastrians? WHO are these pocket groups settled abroad to tell us, the true, original Zoroastrian settlers, that the word "Parsi" will not be a part of the World Body Organisation?**

(7) **Mr. Shroff, should we, the majority Parsee/Irani Zoroastrians in India call the shots, or should the hybrid lot settled abroad make us dance to their tune?**

(8) **Who's FEZANA and WZO to dictate to the Parsees of India as to what they should do?**

(9) Mr. Shroff, this editor has repeatedly asked both in this publication and at that meeting on the 8th January 2004, where is the need for any World Body as envisaged by total outsiders? Yet, so far, why has no one been able to give any convincing answer?

(10) Lastly, Mr. Shroff, would you like to go DOWN in history as the BPP Chairman, who jettisoned all that had been built, brick by brick, by his predecessors of this 300-year-old historic organisation, to make it the apex body of the Parsee/Irani Zoroastrians of India?

If Mr. Shroff just takes the trouble of consulting his conscience, and not his WZO colleagues on the BPP Board, he will realise that he is making a ghastly blunder by accepting the crumbs thrown from the dining table by those few settled abroad, who want to make him just a figure-head of the so-called umbrella body. Mr. Shroff will soon realise how he has been taken for a ride! A word to the wise is enough!

London sings A Different Tune

Reverting to the Report of the London meeting in July 2004, it made it clear that the Mumbai proposal of 6th January by the BPP, FEZANA and ZTFE was rejected by their respective bodies, but as a woefully poor sop agreed that **only** the umbrella body, the

IZO, will have office-bearers, who will be of "Parsi/ Irani lineage", and that, too, for 10 years, "till (hold your breath!) the general acceptance levels would be updated worldwide". *Wah! Valla, Kya Baat hai!* What do Parsees have to say to that? "Oh, thank you sir, for being so kind and considerate for throwing that **Kutrano buk** to us!!" And, our dear BPP Chairman has been "unanimously" made the President of their IZO! What or who will you preside over,

Mr. Shroff? Hybrids from Latin America and Africa, who call themselves "Zarthushtis" (sic)?

But then, such is the blighted atmosphere of 'ole Blighty that even the best management experts succumb to its wiles and guiles!!

(In Our Next Issue.: "The Biggest Hijack Story In History")

MERE ALLEGATIONS WITHOUT SUBSTANCE DON'T PROVE ANYTHING! DASTURJI KHURSHED FORGETS WHAT HE HIMSELF WROTE JUST A YEAR AGO!

[While this issue was in print, we received a long letter dated 23rd August, 2004, addressed to the Editor, and signed by Dastur Khurshed Dastoor Kaikobad Dastoor, as Chairman of the "Foundation for Development of Udwada", which has its office at "Parsi Punchayet Bombay"(?).

The first paragraph in this 3 1/4-paged missive states, "we trust that this communique will be published in its entirety".

We may have. But two days after we received it we saw the whole letter splashed all over "Jam-e-Jamshed Weekly" and "The Bombay Samachar" of 29th August, 2004!!

If readers care to compare our issue Vol. I 23 (1-15 July, 2004) with the "communique", which Dasturji has signed, they'll immediately realise that except for some more details given about the "Foundation", there's absolutely nothing new in it. So, instead of wasting precious space, we shall take some portions of the communique with some quotes therefrom and give our comments thereon, **which will clearly show that the letter signed by Dasturji, has no significance whatsoever, with all our doubts and queries raised earlier, remaining unanswered! Ed!**

No Concern For Our Concerns!

The very first paragraph states: "Certain concerns have been expressed in your issue (1-15 July) about the various projects that have been planned/scheduled at Udvada, and in our opinion inaccurate conclusions have been arrived. With a view to

eliminating misinformation and misunderstanding of any sort the Trustees of Foundation for Development of Udvada (FDU) have to inform you and the readers of the factual position and therefore request that this communique may be published in its entirety".

Dasturji should know that if he tells the readers not only of **The Parsee Voice** but also of **Jame** and **Bombay Samachar** that our conclusions were "inaccurate", then it was his duty first of all to point out what was so "inaccurate" about them. **Secondly, what kind of journalistic ethics is this that the entire low-down on the 'Foundation', with the dangers involved was given in "The Parsee Voice". Any clarification, therefore, by any reader should be sent only to that journal in which the report had appeared? How will 'Jame' and 'Samachar' readers who don't read "The Parsee Voice" know what was published therein earlier?**

1. What follows in Dasturji's clarification is a lengthy account of how more than two years ago, the Gujarat Government and the then Central Government mooted the project, etc.

Our very first query raised for these two years, and now also published in our 1-15 July issue, was that, Mr. P.K. Lehri, in his notification of 2002 had said: "After discussions with members of the Parsee community, it was decided that 'a core group' be formed as a non-Government Organisation". Our query was and is, who were the members of the Parsee community with whom this project was discussed?

Of course, now, from Dasturji's letter, we can only infer that after the Gujarat Government mooted the project, it was Jehangir Cama of Cama Hotels, Ahmedabad, who approached some of the present trustees of the "Foundation".

Why Is Dasturji Now Silent On His Own "Nivedan"?

(2) In our 1-15 July issue, we had referred to Dastur Khurshed's long statement protesting against the project as envisaged by the Gujarat government and published in "Sandesh", "Gujarat Samachar" etc. Instead, he had given his own list of suggestions, for which the sum of a crore and twenty-one lacs could be utilised. That was early April 2003.

He had rightly complained that the then 'core group' did not consist of any permanent resident of Udvada. "Our Iranshah High Priests and other important local persons have been completely given the go-by! How can people from Mumbai and Ahmedabad, who are totally ignorant about our basic amenities and problems, raise the issues about our gaon"?

Just about a month later, the shrewd 'core group' members made Dasturji the Chairman of the prospective trust, "Foundation for Development of Udvada." His name as the Chairman first came up in the Federation meeting, way back in **June 2003!** After that, **for more than a year, till The Parsee Voice first came out with the expose in its 1-15 July 2004 issue, the policy was "Mum's the word"!!**

(3) So, our other question to Dasturji is, Why did you not inform the Udvada Anjuman and the Parsee community about the existence of this 'Foundation' and about its activities? What happened to all the objections and suggestions you yourself had raised and made in the press in April 2003? Why did you allow yourself to be silenced? Why did you not come out with this lengthy "communique" for one whole year, until **The Parsee Voice**, which you yourself called "the voice of the community" at a public meeting in June 2004, published all the details and objections in July, 2004?

(4) As a High Priest of Udvada's Iranshah shouldn't you have guided both the Gujarat government and your co-trustees in the "Foundation" regarding the pitfalls of converting Udvada into a tourist centre? Instead, from your letter it seems that you have been

completely won over, if not bowled over, by all that you had yourself objected to a year ago!

(5) Udvada has been and will always be a Pilgrimage Centre for the Parsee/Irani Zoroastrians of the world. What on earth are you building a "Museum" there for? The Alpaiwala Museum at Khareghat Colony, Mumbai is very much there to showcase Parsee culture and history. The Museum started by the WZO Youth Wing in Udvada, some years ago, is invariably locked. So, obviously, if, God forbid, a new museum were to come up in our Land of Pilgrimage, it will be visited mostly by non-Parsees and those pseudo-Zoroastrians from the Western countries! Do you want that, Dasturji, near Holy Iranshah?!

(6) Why did you unnecessarily bring in your letter, "Rizvi College of Architecture"? Under the leader, Prof. Pankaj Joshi, his band of workers have done a marvellous job of cataloguing and photographing every single structure of Udvada, through the years. Prof. Joshi and his men naturally have to talk of preserving the heritage, and heritage alone. But you, as the High Priest of Iranshah owe it to your Anjuman and to the Parsee community to explain, why mere preservation of heritage cannot be considered in isolation, if it entailed colossal damage to the religion and vitiation of the sanctity of **Paak Iranshah**.

(7) Are you, Dasturji, singing somebody else's dissonant song, when you conclude among other things, how grateful the community should be to the respective governments for this project, which you yourself had castigated just a year ago?

(8) In all earnestness and with deference to you, we suggest the following solutions: As a Dastur of the **gaadi of Paak Iranshah**, it is your sacred duty (a) to convince your colleagues that the **Pav Mahal** of Iranshah simply cannot be tinkered with, and that, therefore, the grant of the two governments should be used only for improving the basic infrastructure; (b) you, as the High Priest of Iranshah, who are duty bound to serve and protect Him, should honorably quit as a trustee of this "Foundation...";

(c) both the Dasturs of Iranshah, you and Dastur Dr. Peshotan Dastur Homazdyar Mirza should join hands and speak in one voice that no materialistic claptraps will be tolerated in or around Udvada **gaam!**

The time, Dasturji Khurshed, to act is NOW!

FOR WHOM THE BELLS TOLL!

Sir,

Sounding alarm bells with regard to Udvada is not enough. You are going to need something far more strident to shake the community out of its complacency!

Udvada is our holiest place of worship. Its serenity and sanctity go hand in hand in providing a special spiritual ambience! Udvada was never meant to be a tourist attraction site which is what a cultural centre and museum will turn it into!

When, I wonder, will we get our priorities right? One has only to visit the Sistine Chapel in Rome to realise the impact of tourism on a holy shrine! The reverential ambience that one would expect there is completely lost today and "tourist culture" has taken over! Tourists are associated with fun, adventure, cameras and curiosity. Is this what we really want to bring into Udvada?

Udvada is a place we go to, to pay homage to our holiest Fire, a cultural centre, museum and

tourist lodges, which may be appropriate additions for a holiday site, will ruin the ambience of Udvada for ever!

Further, this seemingly innocuous development in Udvada, need to be viewed in a larger perspective. Heritage status for Udvada seems a wonderful idea by itself. However, this case is different as heritage status will bring in its wake other complex problems.

Once Udvada is listed as a Heritage Site, the next step would be to get it declared a World Heritage Site. All such sites fall under the purview of UNESCO! Does it make any sense to put Udvada under the purview of a foreign organisation?

If you've sounded the alarm bells, once, sir, please sound them a thousand times; don't stop until you succeed in keeping Udvada tourist free and independent of any foreign influence!

Tannaz Parakh

Correction :

In our I. 24 issue, on page 1, column two, instead of "the spiritual citadel... for nearly three decades", please read "... three centuries".

પારસી કોમની પાયમાલીનાં નગારાં વાગી ચૂક્યાં છે! પેલી વિશ્વ જરથોશ્તી સંસ્થા (વર્લ્ડ બોડી) ની થઈ રહેલી તકામાર તૈયારી! પાક ઈરાનશાહ અને તેમની સાથના અપાઠીઠ પાલમહેલને બચાવવાની તાતી જરૂર!

અમારૂં અંકોમાં અમોએ, કેટલાક પરદેશમાં વરતા, રાહભૂલેલા જરથોશ્તીઓ જેઓ એક વિશ્વ જરથોશ્તી સંસ્થા ઊભી કરવા માંગે છે, તેની સામે વાંચકોને ચેતાવ્યા હતા. આટલુંજ નહિ, "ધી પારસી વોઈસ" એ ગયા નવેમ્બરમાં એક જાહેર સભા યોજી, આવી કોઈ પણ સંસ્થા સામે સર્વાભિમતે ઠરાવ પસાર કર્યો હતો.

તે છતાં પણ આવી કોઈ સંસ્થા, જેમાં ઘણાં વધુપકતા જુદીનો, જેઓ કહેવાતો સદરો-કસ્તી ના ખલકા ઓઢી, બનાવટી નવજોત કરી/

કરાલી પોતાને સરાસર ખોટા "જરથોશ્તીઓ" તરીકે કહેવડાવી, આવી કોઈ સંસ્થાના સભ્યો બને, તેને ઊભી કરવા લંકન અને અમેરીકામાં જોશભર તૈયારીઓ ચાલી રહેલી છે!

અત્યાર સુધી, ખાસ કરીને અમારા અંગ્રેજી વિભાગમાં, અમોએ આ વાતો વિસ્તારીને કરી છે. આ અંકનાં પણ અંગ્રેજી વિભાગમાં છેલ્લામાં છેલ્લી ખબરો આ બાબતમાં ટુંકમાં આપી છે.

પારસી કોમ જે કે ભોળી છે, છતાં ઊંડી ગાહેલ્યત માં વર્ષોથી પડેલી છે. આગ લાગે છે, ત્યારે પણ કુલો ખોદવા આનાકાની કરે છે! પરંતુ, હવે જ્યારે આ ધર્મદ્રેષી આગ તમારા ઘરમાં આવશે, ત્યારે શું કરશો? આને અતિશયોક્તિ ના સમજતા! જે ઝડપથી નાસ્તીક બનાવતખોરો, જેમાંનાં કેટલાક આપણીજ કોમમાંથી પાક્યા છે, તેઓ ઉત્તર અને દક્ષિણ અમેરીકા, આફ્રિકા, વિ. નાં આદીવાસી જેવાઓને, જરથોશ્તી દીન અને કુદરત વિરુદ્ધ જઈને, “જરથોશ્તી” તરીકે થોકી બસાડે છે, તેઓને, લાખોની સંખ્યા માં આ કહેવાતી “વિષ્વ જરથોશ્તી સંસ્થા” નાં સભ્યો બનાવી, દુનિયાના તખ્તા ઉપર રજુ કરવા માંગે છે, તે જોતાં એમ લાગે છે કે હિંદના પારસીઓ હજી કુંભકરવાની ઊંઘમાંજ છે!

ગયા જુલાઈની શરૂઆતમાં લંડનમાં આનાં સંદર્ભમાં અમેરીકા (ફેઝના)ની, વેલાત (કબલ્યુ.એક.ઓ.), વિ. ની એક બેઠક ખાસ યોજાઈ હતી, જેમાં મુંબઈ પારસી પંચાયતનાં સરનશીન શ્રી મીનુ શ્રોક, એક દ્રસ્ટી, શ્રી. દી.કે. તંબોલી, જેઓ કબલ્યુ.એક.ઓ. ની નહેરત સંસ્થાનાં પ્રમુખ છે, અને જેઓ આ વિષ્વ જરથોશ્તી સંસ્થા ઊભી કરવામાં, વર્ષોથી જાતજાતની ચાલબાઝી રમી રહ્યા છે, તેમજ હિંદુસ્તાનની અંજુમનો અને પંચાયતો ના ફેકરેશનનાં માનદ સેક્રેટરી, શ્રી કેકી ગાંધી, ખાસ ભાગ લેવા ગયા હતા!

લંડનની બે દિવસની બેઠકમાં, એક મૂળ વિષ્વ સંસ્થા અને તેની બે પાંખોનાં બંધારણ માટે ચર્ચા થઈ હતી. શ્રી મીનુ શ્રોક, જેઓ આજ સુધી પારસીઓને હાથતાળી આપતા હતા, કે કોઈ પણ વિષ્વ સંસ્થા ફક્ત પારસી જરથોશ્તીઓનીજ હોવી જોઈએ, તેઓને “પાલનજી” બનાવીને, પેલી મૂળ વિષ્વ સંસ્થાનાં પ્રમુખ બનાવી દીધા, કે જેથી એઓ સાહેબ ખુશ!

આવી નબોજી રમતો ભોળા પણ ઊંઘવાથી પારસીઓ સાથે રમાઈ રહી છે. છેલ્લે, વખત એવો આવશે કે પશ્ચિમનાં સરિયામ જુદીનો, પારસી જરથોશ્તીઓ સાથે એકજ પંક્તિ પર મૂકાઈ જશે. વાને આપણી પાલમહેલ - પાક ઈશાનશાહ સાથની ખાસ અંજુમન, અને બનાવટખોરો વચ્ચે કોઈ ફરક નહિ રહેશે કોમનો આ બધા સામે પ્રબળ પોકાર ક્યાં છે? આવતા વર્ષે (ઈ.સ. ૨૦૦૫) ની શરૂઆતમાં આવી ગેરજરથોશ્તી સંસ્થા તૈયાર થઈ જશે, ત્યારે, જેઓ આજે પોતાની રોટલી શેકવામાંજ મશગૂલ છે, તેઓ શું લોહીનાં આંસુઓ સારશે? ખેર, જમાનાની તાસીરને તરલીમ કર્યા સિવાય છૂટકોજ નથી!

ઉદવાડા ગામને ઉચ્ચક બનાવવાની પેરવી! પેલાં તરંગી “ફાઉન્ડેશન ફોર ડીવેલપમેન્ટ ઓફ ઉદવાડા” નાં કોઈક દ્રસ્ટી, હવે ખરકેલા પગ ગાલીયા સુધી લઈ જાય છે!

“ધી પારસી વૉઈસ”નાં I-૨૩ અંકનાં ગુજરાતી વિભાગમાં અમોએ આ “ફાઉન્ડેશન” વિષે કેટલીક વિગતો રજુ કરેલી. ત્યાર

પછીનાં I-૨૪ અંકમાં અમોએ બીજી કેટલીક ચોંકાવનારી બાબતો અંગ્રેજીમાં રજુ કરેલી. ત્યાં અમોએ બતાવી આપેલું કે પેલું કહેવાતું “જરથોશ્તી”ઓનું વર્લ્ડ બોડી અને ઉદવાડા ગામને “વર્લ્ડ હેરિટેજ સાઈટ” તરીકે જે યળવળ ચાલવાની છે, તેને કેટલો નિકટનો સંબંધ છે!

અમારા કેટલાં વહાલાં વાંચકોની વિનંતીને માન આપી, અમો આ અંકમાં ગુજરાતીમાં આ અગત્યની બાબત ઢુંકમાં સમજાવવાની કોશિશ કરીશું.

(૧) આ “ફાઉન્ડેશન”નાં મેનેજીંગ દ્રસ્ટી શ્રી. દી.કે. તંબોલીએ જૂન ૨૦૦૪માં વલસાડનાં બાલુ કલેક્ટરને એક પત્ર લખી એલું જણાવ્યું હતું કે, એક વેળા ઉદવાડા ને “હેરિટેજ પ્રીસિઝ્ટ” ની ઉપમાં મળે કે પછી એ ગામને “વર્લ્ડ હેરિટેજ સાઈટ” નો દરજ્જો યુનેસ્કો તરફથી મળે, એ માટે આપણે પ્રયત્ન કરીશું.

(૨) આનું પરિણામ તમે જાણો છો? આપણાં ધાર્મિક અધિકારો ઉપર અંકુશ!

(૩) તાજેતરમાં મુંબઈના છવપંતિ શિવાજી ટર્મિનસને, તેમજ ગુજરાતનાં પાવાગઢ અને ચંપાનેરને વર્લ્ડ હેરિટેજ સાઈટ તરીકે જાહેર કરવામાં આવ્યાં છે.

(૪) તે વખતે, “મુંબઈ સમાચાર” પત્રે, પોતાનાં તા. વાંચમી જુલાઈ, ૨૦૦૪ નાં અંકમાં એક અતિ સુંદર તંવીલેખ મારફતે ચેતવણીનું રજાશિગઠું ફૂંક્યું હતું.

(૫) પણ તેના કરતાં પણ વધુ વિસ્તારીને માનસી મહેતાનો એક લાંબો લેખ, તા. ૧૯.૭.૨૦૦૪નાં “મુંબઈ સમાચાર” માં જે પ્રગટ થયો છે, તેમાં સાચેજ કેટલી ચોંકાવનારી હકીકતો રજુ થઈ છે. આ “સમરત મહાજન ફીયર્સ” વાળા લેખમાંથી થોડાક ઠાંચણો અત્રે આપીએ છીએ, છે જે સુઝા વાંચક ઉદવાડા ગામ અને પાક ઈશાનશાહને લગાડી પોતેજ તોલ કરી શકશે!

(૬) “વિદેશીઓ તરફથી આપણી સંસ્કૃતિની કે પરંપરાની કોઈ પણ થીજને વધુ પડતું મહત્વ આપવામાં આવે ત્યારે આપણે હરખાઈ જવાને બદલે સાવચેત થઈ જવું જોઈએ.

“જે સ્મારક વર્લ્ડ હેરિટેજ બને તે દેશની પ્રજાનો અધિકાર તેના ઉપરથી મૂંઢવાઈ જાય છે.

“જે સ્મારક વર્લ્ડ હેરિટેજ સાઈટ નો દરજ્જો આપવામાં આવે તેના ઉપર પછી દેશની સરકારનો કોઈજ અધિકાર નથી રહેતો પણ યુનેસ્કો જેવી સંસ્થાજ તેની વાસ્તવિક માલિક બની જાય છે.

(૭) “મિહારમાં આવેલા ભુક્ષગયા મંદિરને ઈ.સ. ૨૦૦૨ની સાલમાં વર્લ્ડ હેરિટેજ સાઈટનો દરજ્જો આપવામાં આવ્યો તે પછી ત્યાં શું બન્યું તે જાણવું ખૂબ રસપ્રદ છે. ભુક્ષગયા મંદિર હવે બૌદ્ધ

સાધુઓનાં અંકુશમાં નથી રહ્યું પણ યુનેસ્કોનાં સીધા અંકુશ હેઠળ આવી ગયું છે. યુનેસ્કોની મંજૂરી વિના આ મંદિરમાં કોઈ ફેરફાર હવે કરી શકાય નહિ... આ તો પાછલે બારણે સ્વીકારાયેલી ગુલામીજ છે.

(૮) “વર્લ્ડ હેરિટેજ સાઈટ તરીકે જાહેર કરવામાં યુનેસ્કોની કુટિલતા પણ સમજવા જેવી છે, જે સ્મારકને આ પ્રકારનો દરજ્જો આપવામાં આવે તેના સમારકામની કે સંરક્ષણની કોઈ જવાબદારી યુનેસ્કોની રહેતી નથી. યુનેસ્કો એને માટે એકરાતી પાઈનું પણ ફંક આપતું નથી... (તે છતાં) તેમને પૂછ્યા વિના આપણે કંઈ કરી શકતા નથી. આટલી બધી દાદાગીરી આપણે વર્લ્ડ હેરિટેજ નો દરજ્જો માટે ચલાવી લઈએ છીએ...”

(૯) ઉદવાડા ગામનું સૌથી અગત્યનું સ્મારક તે શ્રીજી પાક ઈશાનશાહ છે, કે જેની સાથે સદીઓથી ઉદવાડા અથોરનાન

અંજુમન અને ઈશાનશાહની ગાદીનાં બે દસ્તુરજીઓ, તેમજ તેમના મકાન સાથે વાકિયા ટ્રસ્ટ સંકળાયલા છે. તો પછી આ ભવા “ફાઉન્ડેશન”નાં ટ્રસ્ટીઓને શું હક છે કે ઉદવાડા ગામ અને પાક ઈશાનશાહને માટે તેઓ કોઈ પણ નિર્ણય લે?

(૧૦) આ સાથે અમો કરીથી ઉદવાડા ભવ-કુટુંબી અથોરનાન ટોળો, પાક ઈશાનશાહનાં ખાદેમો અને ત્યાંના બે દસ્તુરજી સાહેબોને અરજ કર્યે છીએ કે, ભવી કંભાળ પરિસ્થિત ઊભી થાય, તે પહેલાંજ તેનો તાત્કાલીક અટકાવ કરવો જરૂરી છે. જો તેમ નહિં કરવામાં આવશે તો પેલું બનાવટી જરથોશીઓ નું બનેલું “વર્લ્ડ બોડી”, ઉદવાડાને વર્લ્ડ હેરિટેજ સાઈટનો દરજ્જો આપી ચોક્કસ હડપ કરી જશે!

દસ્તુરજી પુરશેદનો પત્ર કોઈ ભવી દિશા ચીંધતો નથી, પણ વધુ ગેરસમજૂતી ઊભી કરે છે અમારી દસ્તુરજીને ખાસ અરજ!

આ અંક જ્યારે પ્રેસમાં હતો, ત્યારે પાક ઈશાનશાહની ગાદીનાં દસ્તુર પુરશેદ દસ્તુર કેકોબાદ દસ્તુર ની સહી સાથનો એક લાંબો પત્ર, મળ્યો, જે પછીથી તુરંતજ જામે વીકલી અને મુંબઈ સમાચારમાં સદાબરો પ્રગટ થયો છે.

“ધી પારસી વૉઈસ” નાં વાંચકો જાણે છે કે અમોએ અમારા જુલાઈ મહિનાનાં બે અંકોમાં ઉદવાડા ગામને ટુરિસ્ટ સેન્ટર બનાવવા માટે જે “ફેડરેશન ફોર ડીવેલપમેન્ટ ઓફ ઉદવાડા” સ્થાપવામાં આવ્યું છે, તેની સામે, અને ત્યાં આગળ જે પ્રવૃત્તિઓ હાથ ધરવાની વાત ચાલી રહી છે, તેની સામે, કારણો આપી, સખત વિરોધ દર્શાવ્યો હતો. આવા વાંધાઓ નાં સંતોષકારક જવાબો આપવાને બદલે, જે પત્ર ઉપર દસ્તુરજીએ સહી કરી છે, તે, અમો અતિ નમ્રતાથી કહીએ છીએ કે, તે પારસી કોમની ગેરદોરવણી કરનારો અને કોમમાં વધુ મતભેદો ઊભો કરનારો છે!

ઈશાનશાહનાં પાલમહેલ અને તેની પાક તલેસમોને સાચવો! ઉદવાડામાં મ્યુઝિયમ કે ટુરિસ્ટ લૉજ ઊભા કરશો તો, તમારા પત્રમાં લખો છો તેમ, શ્રીજી પાક ઈશાનશાહની પવિત્રતા અને ત્યાંનો આધ્યાત્મિક માહોલ કેમ સચવાશે એ અમને બિલ્કુલ સમજાતું જ નથી! દસ્તુરજી પુરશેદને ખબર હોવીજ જોઈએ કે આ સૌથી મોટા દરજ્જાનાં આતશ પાદશાહનાં કેનદ્રની ઉપર, ૧૨૦૦ વર્ષ ઉપર

મહાન અષવન, મુબેદે મુબેદાન નૈરયોસંઘ ઘવલ સાહેબે, અદ્રૂષ્ય, એજમતી પાલમહેલ સ્થાપ્યો છે, કે જેની તલેસમોની બરકતેજ પારસી કોમ સદીઓથી ગુજરાત, મુંબઈ, વિ. બાજુ એક અલાહેદી, આબાદ કોમ તરીકે ટકી રહી છે.

આ વાત તો ખુદ દસ્તુર પુરશેદે, જાહેરમાં, “ધી પારસી વૉઈસ” ની તા. ૨૧મી નવેમ્બર, ૨૦૦૩ ની સભામાં ખોતેજ કરી હતી.

દસ્તુરજીને આટલો ખ્યાલ તો આવ્યોજ જોઈએ કે કોઈક આધુનિક, જઠવાટી (ભૌતિક) સંસ્થાઓ, જે તેઓ અને પેલા “ફાઉન્ડેશન”નાં તેઓનાં ગોઠિયા ટ્રસ્ટીઓ ઊભી કરવા માંગે છે, તે આપણી હસ્તી-નીસ્તીનેજ નાબુદ કરશે અને આ ભવી સંસ્થાનાં ટ્રસ્ટીઓ ને માથે અધમ પાપ કરવાની ઘણી મોટી જવાબદારી ફુદરતમાં ઊભી કરશે.

માટે, હાલ તુરત તો અમારી દસ્તુરજી પુરશેદ ને નમ્ર અરજ છી કે તેઓની સાથના ટ્રસ્ટીઓને આવા કામમાંથી બાઝ આવવા સમજાવે, મુજરાત સરકારને પણ સમજાવે. પણ જો તેમ નહિં થઈ શકે તો દસ્તુરજી માટે એકજ બિકલ્પ છે કે આ “ફાઉન્ડેશન” માંથી તેઓએ ટ્રસ્ટી તરીકે રાજીનામું આપી દેવું!!

